

LAUSUNTO

Helsinki 14.8.2014

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Viite: Lausuntopyyntö OKM 30.6.2014, Dnro 47/010/2014

Asia: OKM lausuntopyyntö oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

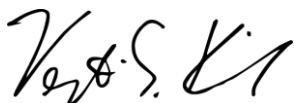
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on 197 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäseninä 64 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Liitteenä SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n lausunto yllä mainitusta asiasta.

Lisätietoja: erityisasiantuntija Päivi Nykyri, paivi.nykyri@soste.fi, 045-6576769

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki astui voimaan 1.8.2014. Lain mukaan oppilaitoksen sijaintikunta vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Perusopetuslain (628/1998) 7 ja 8 §:ssä tarkoitettujen opetuksen järjestäjien (valtion ja yksityiset oppilaitokset) opetuksessa olevien oppilaiden ym. palveluiden järjestämisestä vastaa opetuksen järjestäjä.

Valtion ja yksityisiä oppilaitoksia oli vuonna 2013 yhteensä 122 kappaletta. Yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (153/1990) mukaan yksityisten terveydenhuollon palvelut, mukaan lukien psykologipalvelut, ovat luvan varaisia. Käytännössä yksityiset opetukset järjestäjät eivät ole hakeneet lupia.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan uutta oppilas- ja opiskelijahuoltolakia muutettavan siten, että perusopetuslain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettujen opetuksen järjestäjien opetuksessa olevat oppilaat siirtyisivät kunnan järjestämien opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen piiriin. Hallituksen esitys liittyy valtion vuoden 2015 talousarvioesitykseen. Hallituksen lakimuutoksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2015.

Hallituksen esityksen perusteluissa lakimuutoksen nähdään:

- lisäävän oppilaiden ja opiskelijoiden yhdenvertaisuutta vahvistamalla lasten ja nuorten tasa-arvoista mahdollisuutta käydä koulua saamalla tarvittaessa varhaista tukea koulunkäyntiin liittyviin ongelmiin
- mahdollistavan yhteisten toimintakäytäntöjen vakiinnuttamisen koko maahan ja vahvistavan viranomaisten tarjoamia palveluja sekä viranomaisten keskinäistä yhteistyötä koulutuksen järjestäjästä riippumatta
- mahdollistavan viranomaisten nykyistä selkeämmän seurannan ja arvioinnin opiskeluhuollon palvelujen saatavuudesta, riittävydestä, vaikuttavuudesta ja laadusta eri puolilla maata
- poistavan ilman terveydenhuollon lainsäädännön edellyttämää lupaa tapahtuvat psykologipalvelut valtion ja yksityisissä kouluissa

SOSTEn näkemys

Kaikille esi- ja perusopetuksen, lukio-opetuksen sekä ammatillisen peruskoulutuksen oppilaille laadukkaiden ja vaikuttavien psykologi- ja kuraattoripalveluiden saaminen opiskelupaikasta riippumatta lisää mahdollisuuksia varhaiseen tukeen kaikille sitä tarvitseville oppilaille ja opiskelijoille. Toiminnalla voidaan välttää myöhempiä raskaampia toimenpiteitä ja siten saada myös yhteiskunnallisia kustannussäästöjä.

Jokaisen eri kouluasteilla opiskelevan opetuksen loppuun saattaminen on tärkeää. Ensisijainen keino ehkäistä syrjäytymistä ja saada nuoret työmarkkinoille on koulutus. Kun lapsella ja nuorella on tarvittaessa mahdollisuus laadukkaaseen tukeen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, sitä paremmin hänen ongelmien esiintymistä ja kasaantumista voidaan ehkäistä ja sitä turvatumpaa hänen opiskelun loppuun saattaminen on.

SOSTE pitää erittäin myönteisenä sitä, että hallituksen esitys mahdollistaa yhtenäisten toimintakäytäntöjen vakiinnuttamisen myötä ko. palveluiden laadun kehittämisen ja viranomaisten yhteistyön vahvistumisen.

SOSTE ehdottaa hallituksen esityksessä nostettavan esille psykologi- ja kuraattoripalveluiden riittävän resursoinnin varmistamisen kunnissa. Jotta psykologit ja kuraattorit jaksavat toimia työssään ja tukea mahdollisimman hyvin oppilaita, vanhempia ja koko kouluyhteisöä, tarvitaan heitä mitoitussuosituksen mukainen määrä. Paljon on tiedotettu siitä, että koulupsykologipalvelut ovat riittämättömät ja erityisesti pienten kuntien on vaikea saada psykologeja virkoihin. THL:n ja OPH:n tutkimuksen (*THL-Tutkimuksesta tiiviisti, 12/Toukokuu 2014, Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa 2013*) mukaan kaikille Suomen peruskoulun rehtoreille lokakuussa 2013 lähetetyn kyselyn mukaan (vastausprosentti 74) 16 %:ssa peruskouluja psykologipalveluita ei lukuvuonna 2012-2013 ollut saatavilla lainkaan tai niistä ei ollut tietoa. Psykologipalveluiden saatavuus on seurannan mukaan kuitenkin parantunut. Lukuvuonna 2008-2009 vastaava osuus oli 29 % peruskouluista.

SOSTE kannattaa hallituksen ehdotuksen perusopetuslain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettujen opetuksen järjestäjien opetuksessa olevien oppilaiden siirtymisen oppilaitoksen sijaintikunnan järjestämien opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen piiriin. Esitetty muutos lisää paitsi oppilaiden yhdenvertaisuutta opiskelupaikasta riippumatta, myös edistää kuntien sisäistä sekä kuntien välistä alueellista yhdenvertaisuutta oppilashuollon toteuttamisessa.

Lausunnon keskeinen sisältö

SOSTE kannattaa hallituksen esitystä perusopetuslain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettujen opetuksen järjestäjien psykologi- ja kuraattoripalveluiden siirtymistä oppilaitoksen sijaintikunnan vastuulle.

SOSTE näkee taloudellisesti edullisena ja vaikuttavana tapana resursoida koululaisen ja opiskelijan lähellä ja helposti saatavissa oleviin oppilas- ja opiskelijahuollon palveluihin, tässä yhteydessä psykologi- ja kuraattoripalveluihin. Turvaamalla varhainen ja laadukas tuki oppilaille ja opiskelijoille varmistetaan paremmin opiskelun loppuun saattaminen ja voidaan välttää myöhempiä raskaampia toimenpiteitä ja siten saada myös yhteiskunnallisia kustannussäästöjä. Ehdotettu muutos mahdollistaa myös yhtenäisten toimintakäytäntöjen vakiinnuttamisen myötä ko. palveluiden laadun kehittämisen ja viranomaisten yhteistyön vahvistumisen.

SOSTE esittää hallituksen esityksessä nostettavan esille psykologi- ja kuraattoripalveluiden riittävän resursoinnin varmistamisen kunnissa. Jotta psykologit ja kuraattorit jaksavat toimia työssään ja tukea mahdollisimman hyvin oppilaita, vanhempia ja koko kouluyhteisöä, tarvitaan heitä mitoitussuosituksen mukainen määrä.